

THEMA : Something inside so strong (naar lied van Silo Cantorij)

Lezingen: Psalm 80,1-8; Lukas 1,34-45 Maria ontmoet Elisabeth

AANKONDIGING

Op de vierde adventszondag is het in Silo traditie dat de Cantorij de dienst verzorgt. Deze keer wordt het 'Something inside so strong' van Labi Siffre gezongen. Met woorden die herinneren aan apartheid en discriminatie. Waar komt voor wie ontkend wordt de kracht vandaan om rechtop te blijven staan en te geloven in jezelf?

We lezen verder door over de geestkracht van Johannes de Doper en horen hoe zijn leven zelfs al vóór zijn geboorte is geleid door de Geest Gods. Sommigen zagen zelfs Johannes als de Messias. Maar deze grote aankondiger is later in zijn leven gaan twijfelen of Jezus wel de ware was. Hij heeft zijn beeld van Gods Messias moeten bijstellen.

Ook in ons leven spelen vragen over hoe we elkaar en onszelf zien of kunnen zien. En dat is vaak aan verandering en twijfel onderhevig. Hebben wij oog voor de messiaanse krachten die overal in mensen zijn te vinden? In de kerk oefenen we om daar op te letten.

OVERDENKING

Vandaag bij de vierde kaars van Advent hebben we voor de laatste keer gelezen over Johannes de Doper. In de afgelopen diensten hoorden we over zijn levensloop, zijn oproep tot de doop van bekering, en zijn boetepreek. Op de wijkavond Zuid Oost hebben we samen het hele levensverhaal gelezen. Dus ook over zijn moeder Elisabeth, onvruchtbaar en oud, en over zijn vader, de tempelpriester Zacharias, die de goede boodschap van de engel niet kon geloven. En daarna als een soort straf met stomheid was geslagen tot het moment dat hij, net op tijd, de naam aan zijn zoon kon geven: niet Zacharias naar z'n vader, maar Johannes: God is genadig, God maakt licht, God redt!

De evangeliëschrijver Lucas als arts en schrijver heeft veel aandacht voor fysieke, lichamelijke zaken, hij beschrijft in detail hoe de Geest Gods werkzaam is bij twee zwangere vrouwen, waar dingen gebeuren die niet kloppen met onze westerse ratio. Een Elisabeth, die oud en 'barren' was, onvruchtbaar en daarom leefde in schande, zoals dat nu nog voorkomt in landen als India. Ze loopt met een dikke buik Maria tegemoet. Maria, haar nicht, nog ongehuwd en eigenlijk nog te jong om zwanger te zijn, verwacht het Christuskind... De een te oud, de ander te jong, Als God aan zijn reddende werk gaat, valt dat vaak buiten onze denk- en ervaringskaders!

Christus, dat is het Griekse woord voor messiaach, de Gezalfde, de lang verwachte Messias, de door profeten voorspelde Redder van Israël. Lukas schrijft zo, dat hij de foetus van Elisabeth een sprongetje laat maken als die in de buurt komt van het kind in de buik van Maria.

Johannes is hier al gezien als een geestelijk wonderkind! Waar de Geest van God werkzaam is, krijgen mensen oog voor messiaanse krachten en figuren!

Van de opgroeiende Johannes horen we verder alleen dat hij na moeders pappot naar de woestijn is getrokken. Als een soort kluisenaar, een heremiet, een eenzame monnik aan wie je vroeger raad kon vragen, maar waar je soms ook werd weggestuurd. Als je te veel met jezelf bezig was of hem met te veel met elitaire vragen aan het lastig vallen was. Een geestelijke kan ook een boos mens zijn, die niet alleen aan zichzelf, maar ook aan anderen hoge eisen stelt...

Met stille en zachte diplomatie was Johannes de Doper in elk geval niet bezig, hij was al gauw bekend als de roepende, de predikende hardliner, de boeteprofeet die donderpreken hield en die er geen doekjes om wond door te zeggen wat er volgens hem allemaal mis was.

Johannes had vast die twee wolven (waar we het vorige zondag uit dat indiaanse verhaal over hoorden) ook in zich. De lieve en warmhartige en die boze, die zich keerde tegen het onrecht dat hem

of anderen wordt aangedaan. In afbeeldingen uit de middeleeuwen dus veel later, dan wordt hij vaak afgebeeld als een heilige in een rode mantel, met een open bijbel en met wijzende vinger, naar de hemel of in de richting van het Lam, Christus dat aan zijn voeten wordt afgebeeld.

Maar in zijn leven was hij echt geen lammetje, er leefde ook een beest in hem, twee wolven in één mens, een lam en een beest...

Voor de geleerden, die voorbeeld moesten geven en dat niet deden, kregen er van hem van langs en werden uitgemaakt voor 'adderengebroad' en ze konden gaan!

Something inside so strong...

Johannes leefde zo, dat hij van niemand afhankelijk wilde zijn, hij wilde mooie kleding niet krijgen of kopen, hij at wat in de natuur te vinden was, zodat hij vrijuit en onafhankelijk kon spreken.

Dat alléén leven in de woestijn, zonder vrienden, zonder feedback van anderen, zonder het slijpen en slijten aan geestverwanten en gelovige vrienden, nee, het zal mij nooit lukken om het zo eenzaam te leven en toch zo sterk te zijn als Johannes...

Johannes was volgens Lukas zelfs al vóór zijn geboorte een mens met een grote geestkracht, een messiaans figuur, later als zodanig erkend in de kunst en in de kerk, tot in onze tijd.

De Franse theoloog/filosoof Levinas heeft kenmerken gegeven van wat hij ziet als een Messiaans mens:

1 die staat in de lijn van de profeten, in het geval van Johannes in wat Jesaja al had voorspeld, hij is een mens die doet wat God wil, en hij spreekt namens God om dat aan te kaarten.

2 die ziet de onderdrukking, het systeem dat mensen ongelukkig maakt, in onze tijd zou je zeggen: die heeft oog voor vervuiling, op geestelijk en materieel gebied. Hij ziet het opportunisme van mensen die er op uit zijn om met instant-geluk hun leven te vullen en zich niet willen bekommeren om onrecht...

3 Een messiaans mens lijdt er aan, hij lijdt aan onrecht, hij wordt zelf beschuldigd voor zijn vreemde gedrag, voor zijn afwijkende meningen en gerichtheid, voor zijn armoedigheid en zijn gebrek aan maatschappelijk succes. Hij ziet de pijn als iemand wordt ontslagen of gepasseerd, die misschien wel een kruis draagt omdat hij lastige vragen stelt, of omdat hij voor mensen te veel is. Hij ziet het gebrek aan zorg en aan warme harten. Hij ziet dat omdat hij het zelf heeft meegemaakt

4 Hij ziet het niet alleen, hij kan ook meevoelen, meelijden, met al die stille zorgen en onuitgesproken verdriet van mannen en vrouwen die niet gelukkig zijn.

5 Een messiaans mens is bereid om een deel van dat lijden op zich te nemen, de levenspijn, de stille rouw en spijt van mensen, om wat niet lukte, om wat niet werd bereikt, wat als verwachting niet uit is gekomen. Hij is zelfs bereid zijn eigen leven er voor op het spel te zetten.

Something inside so strong....

Ja, als je die 5 kenmerken zo hoort, dan komt voor de kerkganger gelijk het beeld van Jesus als de ware Messias voor ogen: als de meelevende, als de lijdende, als de gekruisigde. En juist dat laatste deel van Jezus' leven heeft Johannes niet meer meegemaakt.

Wij kunnen terug kijken op het verhaal van Jezus, zoals wij dat kennen uit de bijbel. Johannes heeft niet veel meer gehoord en gezien van Jezus dan dat hij predikend, genezend en zegenend rondreisde.

Johannes was aan het eind van zijn leven in de gevangenis, hij stierf daar ook. Opgepakt omdat hij kritiek had durven geven op koning Herodes, omdat die het deed met Herodias, de vrouw van zijn broer. Er zijn dramatische opera's gezongen en boeken vol geschreven over die dans van de schone Salomé, de dochter van Herodias, en haar vraag om een schaal met het hoofd van Johannes. (op dit moment schilderij in Catharijneconvent Caravaggio tentoonstelling) Het was een dramatische onthoofding, de schilderijen doen ons helaas soms denken aan beelden uit onze tijd...

Er speelde een politieke samenzwering: bereid om voor de goede zaak te sterven, ja, dat was Johannes.

Something inside so strong...

Maar in die laatste dagen, daar in kerker van het paleis van koning Herodes detentie, begon hij wel te twijfelen. Met zoveel volgelingen die hadden geluisterd naar zijn preken, zoveel populariteit, nu vergeten en met de dood voor ogen, kwam zijn vraag aan Jezus: ben jij het nou wel echt?

De vraag werd van de groep leerlingen van Johannes overgebracht naar de groep leerlingen van Jezus, en het antwoord kwam al gauw: kijk en zie hoe mensen genezen....

Genezen, heel worden, heil dat gebracht wordt door een heel makende Hei-land, maar hoe zit het dan met het bestrijden van het onrecht, dat vuur, dat oordeel Gods waarover hij zo had gepreekt, nu bijna ten koste van zijn eigen leven?

Johannes was een messiaans figuur, een activist, een heilige man, een geestelijke, maar hij miste iets dat wij wel kunnen weten: om Jezus te kunnen zien in wie Hij werkelijk was.

De ware Messias kwam om te helen, te herstellen, om te inspireren en de lasten van anderen te dragen. Maar vooral om de Heilige Geest te geven door zijn eigen geest te geven, te sterven om te geven dus. En niet om te straffen en te oordelen, alsof er louter goeden en louter slechten zouden zijn aan te wijzen. Omdat de wolven van goed en slecht in elk mens levend zijn!

Kennen wij Jezus inderdaad beter dan dat Johannes hem kende? Zijn wij ook soms niet heel erg boos en teleurgesteld? Bij voorbeeld als laatkomers in NL een huis krijgen waar wachtlijsten zijn voor onze jongeren? Of als mensen met een strafblad of een schuldenprobleem meer aandacht en huisbezoek krijgen dan wie al tig-jaar lid is van de kerk? Lopen wij niet allemaal de kans om ontevreden te zijn met een Jezus die op bezoek ging bij hoeren en tollenaars?

We zouden ons kunnen afvragen: wat is mijn identiteit als christen, was Johannes nou een messiaans figuur, ben ik wel iemand met messiaanse trekken? Zie ik in de ander soms iets van een messiaanse figuur, zowel mensen van vroeger als waar ik nu mee leef, mensen om heen?

Dan moeten we leren van het verhaal van Johannes dat we in elk geval onze boosheid en verdriet moeten loslaten. Die wolf in ons die brult om alles wat niet kon worden gerealiseerd, wat niet uitkomt aan wensen en verlangens, wat ons dwarszit zonder zelfs maar te weten en wat ons blokkeert om echt liefdevol en warm te zijn. Alles loslaten wat maakt dat we nog niet kunnen geven, omdat we nog steeds zélf iets nodig hebben, een revanche, een rekening die nog niet is vereffend, een excuus dat we willen horen, een bevestiging die maar niet komt...

Weten we nog hoe we in oktober samen hebben geoefend in het dopen, die schaal hier op tafel? Onze ideeën over hoe God als rechter zou moeten optreden, ons oordeel over anderen en over onszelf, onze boosheid en verdriet, ze mochten allemaal gaan door het water, in de doop met Christus worden zij gewassen om met Hem op te staan en op weg te gaan naar het Feest van de Geest.

Johannes de Doper had die Geestkracht al toen hij als foet in de buik van zijn moeder zat. Zoals de Geest van God al waaide in de eerste woorden van Genesis, over de wateren toen mensen nog geboren moesten worden...

Die Geestkracht is ons gegeven door Jezus, de God op aarde, geboren in mensen, geschonken aan ons aardse bestaan. Met die kracht kunnen we anders naar onszelf en anderen kijken, en zien waar Gods geest waait, in mensen die zich inzetten voor vrede, die opstaan als ze ontkend of onderdrukt worden. Zien dat wij zelf soms die mensen mogen zijn...

Met die geestkracht kunnen wij anderen herkennen, die volgelingen van Jezus zijn en willen leven als Hij, als messiaanse mensen.

Zo geven we aan God de eer, die ons het leven en de geestkracht geeft, die het in moeilijke tijden op een nog veel diepere manier wil geven!

Dan zullen we ervaren, wat het is om steeds opnieuw gewond te worden en te mogen genezen, lief te hebben, en niet bang te zijn voor afwijzing van mensen en verloren liefdes, want we zijn door Hem geliefd.

Dan hebben we **Something inside so strong...** en zullen we als mensen met messiaanse trekken het leven leven en zullen anderen van onze kracht ook kracht ontvangen en sterker worden ...